

Anahtar Kavramlar:

Zorunluluk hali, Beraat kararı, Ceza verilmesine yer olmadığı kararı, Dolandırıcılık, Hile, Resmî belgede sahtecilik

I. Yargıtay 15. Ceza Dairesinin **3.3.2021** tarihli ve E. 2018/4497, K. 2021/2258 sayılı Kararına konu teşkil eden olayda, böbrek hastası olan A'ya, B ve C'nin aracılığı ile, 27.000 TL karşılığında, D'nin böbreği nakledilir. Bu nakille ilgili hastane kayıtlarında D yerine E'ye ait kimlik bilgileri kullanılır.

A hakkında İlk Derece Mahkemesinin kurduğu mahkûmiyet hükmü ile ilgili olarak, Yargıtay 15. Ceza Dairesi tarafından,

“organ hastası olan sanığın hastalığının hayati tehlike arz edecek derecede olup olmadığı, gelişen tıp bilimi çerçevesinde suç oluşturan organ nakli eylemi dışında başka bir yolla tedavi edilme imkanı ve organ naklinde zaruret bulunup bulunmadığı araştırılıp, sonucuna göre sanık hakkında TCK'nın 25/2. maddesinin uygulanma koşullarının oluşup oluşmadığının değerlendirilmesi gerektiğinin gözetilmemesi”

gerekçesiyle bozma kararı verilmiştir.

Keza, sanıklar hakkında resmi evrakta sahtecilik suçundan dolayı İlk Derece Mahkemesinin kurduğu mahkûmiyet hükmü ile ilgili olarak, Yargıtay 15. Ceza Dairesi tarafından,

“aslî ele geçirilemeyen suça konu nüfus cüzdanlarının aldaticılık niteliğinin bulunup bulunmadığının tespitinin mümkün olmaması nedeniyle resmi belgede sahtecilik suçunun oluşmayacağı”

gerekçesiyle bozma kararı verilmiştir.

Hukukî değerlendirmemiz:

Somut olayda böbrek hastası olan A bakımından zorunluluk haline ilişkin TCK hükümlerinin uygulanabilirliğinin araştırılması gerektiği yönündeki gerekçesine iştirak etmekteyiz.

Ancak, sahteliği ileri sürülen belgelere ulaşılamaması sebebiyle resmî belgede sahtecilik suçunun oluşmayacağı yönündeki gerekçe doğru değildir. Suçun konusunu oluşturan belgelerin dosya içeriğinde bulunmaması, sadece bir ispat sorunu oluşturur.

II. Yargıtay 15. Ceza Dairesinin **10.5.2016** tarihli ve E. 2013/30385, K. 2016/4656 sayılı Kararına konu teşkil eden olayda, sosyal güvencesi bulunmayan ve hamile olan S, doğum sancılarının başlaması üzerine, eltisi E'ye ait “Yeşil Kart”¹ olarak ... Devlet Hastanesi'ne başvurur. E'nin yeşil kartı kullanılarak S'nin hastaneye yatışı sağlanır. S, normal doğum ile bir kız çocuğu dünyaya getirir. Bu doğumla ilgili hastane harcamaları, doğum yapan kişi E imiş gibi bu kişiye ait sosyal güvence çerçevesinde Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından karşılanır.

İlk Derece Mahkemesi, bu olayda, S ve E'nin beraatine hükmetmiştir.

Yargıtay 15. Ceza Dairesi, aşağıdaki gerekçe ile bu hükmün onanmasına karar vermiştir:

¹ “Yeşil Kart”, belirli koşulları taşıyan kişilere Devlete ait sosyal güvenlik sisteminden yararlanabilmelerini temin zımında verilen belgeyi ifade etmektedir.

S'nin, E'ye “ait yeşil karttaki fotoğraf ve kimlik bilgileri üzerinde herhangi bir tahrifat yapmadan hastaneye müracaat ederek belgeyi görevlilere ibraz ettiği, muayene için gelen kişilerin ibraz ettiği belgedeki kişi olup olmadığını denetleme görevi bulunan hastane görevlilerinin muayene edilen hastanın kimlik sahibi olmadığını basit bir inceleme sonunda anlayabilecek durumda oldukları, (S ve E'nin) bu durumun denetlenmesi imkanını ortadan kaldırıcı bir davranışlarının bulunmadığı ayrıca hamile olan ve olay günü doğum sancısı başlayan (S'nin), doğmak üzere olan bebeğini muhakkak bir tehlikeden kurtarma zorunluluğunun bulunduğu, hayati önemi haiz nitelikte bir tehlikeden korunmak, bu nedenle doğumunu gerçekleştirmek amacıyla başkasına ait yeşil kartın kullanılması şeklinde gerçekleştirildiği sabit görülen eylemlerin, 5237 sayılı TCK'nın 25/2. maddesinde tanımlanan **zorunluluk hali** kapsamında kaldığı anlaşılmakla; (S ve E) hakkında dolandırıcılık suçunun yasal unsurları itibariyle oluşmadığı gerekçesiyle verilen beraat hükümlerinde bir isabetsizlik görülmemiştir.”²

Hukukî değerlendirmemiz:

Yargıtay 15. Ceza Dairesinin onama kararından, dolandırıcılık suçunun hile unsuru ile zorunluluk haline ilişkin gerekçelerin birbirine karıştırıldığı anlaşılmaktadır. Bu iki hususun birbirinden ayrı değerlendirmeye tabi tutulması gerekirdi.

Şöyle ki, söz konusu olayda, şahsen katılmamakla birlikte, dolandırıcılık suçunun hile unsurunun oluşmadığı kabul edilebilir. Bu kabule bağlı olarak, dolandırıcılık suçunun oluşmadığından bahisle beraat kararı verilmesi doğrudur.

Buna karşılık, zorunluluk halinin varlığı kabul edildiği takdirde, suçun oluşmuş olmasına rağmen, zorunluluk hali sebebiyle kişi işlediği suç bağlamında kusurlu addedilemeyeceği için, hakkında beraat kararı değil, **ceza verilmesine yer olmadığı kararı** verilmesi gerekirdi.

Bu karar, Yargıtay Dairesinin zorunluluk haline ilişkin suç teorisi bilgisinden yoksun olduğunu göstermektedir.

² Benzer olaylarla ilgili olarak aynı gerekçelerle verilen kararlar için bkz. Yargıtay 15. CD, **26.1.2017**, E. 2014/11845, K. 2017/1062; Yargıtay 15. CD, **16.2.2017**, E. 2014/11879, K. 2017/6250.